

Bz 1645

Bz 1645

De Jongelingsvereeniging in hare beteekenis voor het sociale leven.

Door Prof. Dr. H. Bavinck.

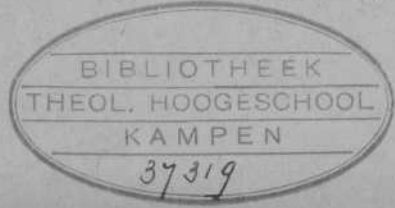
et woord, waarmede ik beginnen moet, is door hetgeen daareven is geschied natuurlijk bij den aanvang terstond veranderd, want ik was zeer verrast, dat zooeven mij het eerlidmaatschap van dezen Bond is aangeboden, een verrassing, waarop ik niet het minst op dezen dag gerekend had. Ik kan alleen zeggen, dat ik daarin alleen een trefend bewijs zie van sympathie, welke ik ook door mijn jongste werk op dit terrein, in den kring van den Bond heb mogen vinden. En ik verheug mij niet zoozeer in het eerbewijs, dat mij persoonlijk is verleend, als wel, omdat ik er naar mijn meening in mag zien, dat de grondgedachte, die in dat boek is ontwikkeld, in de harten en hoofden der jongelingen instemming en sympathie heeft gevonden.

Daarover verblijd ik mij in hooge mate. Daarom aanvaard ik dit bewijs van uw achting ook met de meeste bereidwilligheid niet alleen, maar ook met groote dankbaarheid.

Laat mij aan dit woord van dank nu dadelijk mogen vastknoopen, hetgeen ik voorgenomen had in deze ure voor U te ontwikkelen aan de hand van de stellingen, die U allen bekend zijn.

Toen voor enkele maanden het boek verscheen over de opvoeding der rijpere jeugd, is de schrijver inderdaad getroffen geworden door de sympathie, waarmee het in alle kringen, niet alleen in de kringen van den Gereformeerden Jongelingsbond, maar ook ver daarbuiten, is ontvangen en begroet. Maar toch kan ik begrijpen, dat aan sommige jongelingen en Jongelingsvereenigingen dit boek een schrik om het hart joeg, en dat daaraan ook hier en daar terdege uiting is gegeven. Immers, de taak, welke in dat werk aan de J. V. in dezen en in den toekomstigen tijd wordt gesteld is zóó omvangrijk en groot, dat menigeen bij het vernemen daarvan en in het besef van de kleinheid der kracht zich daartegenover verlegen gevoelde en uitriep: „Hoe zullen wij deze dingen ter hand nemen en eenigermate aan de roeping, in dezen ons gesteld, beantwoorden?”

Nu komt het mij voor, dat het geen kwaad kan, dat nu en dan ons de schrik om het hart slaat. Het overkomt ook mij zoo wel eens. De laatste week voelde ik iets dergelijks, toen het „Gereformeerd Jongelingsblad” mij werd thuisgestuurd en een deskundige daarin tal van waarschuwingen gaf, en opmerkingen maakte, die zonder twijfel goed bedoeld waren, maar degenen, wien het aanging, ook wel in eenige verlegenheid konden brengen. Onder die was er een, dat wanneer een lid het woord vroeg, hij zorgen moest, te worden verstaan tot in het achterste einde der zaal en

anders beter deed, te blijven zitten; en toen ik vernam, dat de Bond zou vergaderen in dit lokaal, dat voor spreekgelegenheden niet al te gunstig bekend staat, en ik rekende met de zwakheid van mijn stem, voelde ik, dat ik groot gevaar liep, na eenige minuten sprekens te moeten zeggen: „Mijnheer de Voorzitter. Omdat ik het achterste einde der zaal niet bereiken kan, vind ik het beter, van het woord af te zien.”

Doch er ligt ook nog een ander, een goed element in, n.l. dat zoo iemand in het besef van zijn omvangrijke taak, om bijv. te spreken in zulk een groote en volle zaal, en, in het besef van de kleinheid zijner kracht, alle krachten in het werk stelt, om te beantwoorden aan de roeping, hem toebetrouwd.

In dat geval bevinden zich de Jongelingsvereenigingen en de gansche Bond. Immers, — wanneer aan den eenen kant klaar en duidelijk wordt geteekend de roeping, welke op de schouders van de J. V. op G. G. in den tegenwoordigen tijd rust, dan zouden het geen Nederlandsche en Gereformeerde jongelingen zijn, die, ziende de grootschheid der taak, zich niet eerst diep doordrongen van het besef: Wij moeten probeeren, of wij het niet halen kunnen en wij zullen ons inspannen met alle energie, die ons naar ziel en lichaam geschonken is. Dat vertrouwt ik, wanneer ik nu iets ga zeggen over de groote taak, in verband met de kleinheid der kracht.

Immers, het boek, dat voor eenige maanden werd uitgegeven, werd niet alleen geschreven en uitgegeven om de jongelingschap van de twintigste eeuw te doordringen van hare dure en heilige roeping, maar tegelijk om haar 't besef te schenken van de kleinheid van haar kracht en de zwakheid van haar vermogen.

Het boek beoogde, hoe vreemd het klinkt, ook, om bescheidenheid in de harten en hoofden van de J. V. aan te kweken, maar daarna tevens, in het gevoel van die bescheidenheid des te krachtiger te doen aangorden voor de taak, waartoe zij in deze eeuw geroepen worden.

Maar deze taak werd niet voor het eerst door het genoemde boek op de schouders der Jongelings-Vereenigingen gelegd, maar zij rustte op haar van het oogenblik af, waarop zij zichzelf georganiseerd hebben. Deze taak wordt haar ook niet van buiten opgelegd, maar ligt in haar eigen karakter en aard. De Bondsíde sluit niets anders in, dan dat de Geref. J. V. niet wil zijn een evangelisatie of kerk, geen sociëteit of club, maar *vormschool* in den echten, vollen zin van het woord, dat is een gelegenheid, waarin de jongeling wordt voorbereid voor het toekomstig kerkelijk, maatschappelijk en staatkundig leven.

Voorts, die taak wordt hun opgelegd door den nood der tijden, waaruit ten slotte de J. V. hier en elders zijn geboren geworden.

Want de tijden, waarin wij leven, zijn ernstig. En onze jongelingen, die straks na het verlaten der lagere school geen verder onderwijs genieten, maar terstond worden gezonden in een of

andere werkkring, in fabriek of werkplaats, komen allerwegen, of zij willen of niet, in aanraking met de vraagstukken, die niet alleen in het hoofd van den denker zijn opgekomen, maar indien zij daar ook al zijn opgekomen, toch doorgedrongen zijn tot de onderste lagen der maatschappij.

Juist omdat de jongeling van rondom met die vraagstukken in betrekking wordt gesteld en in aanraking komt met problemen, waarvan hij vroeger nooit had gehoord, daar is het de taak der J. V. om hen in overeenstemming met hun leeftijd en de ontwikkeling, met die problemen in kennis te stellen en de richting aan te geven, waarin de oplossing moet worden gezocht.

Daarbij komt, dat in de laatste jaren de regeeringen in alle landen tot de overtuiging zijn gekomen, dat de J. V. niet zijn geïsoleerde gezelschappen, maar dat zij moeten worden ingelijfd in het gansche organisme der opvoeding; dat de regeering daarbij ook zekere roeping te vervullen heeft en misschien op den duur ze ook financieel eenigszins moet steunen, teneinde de jongelingen voor te bereiden voor de taak, die in het leven hun wacht.

De opvoeding, waarvoor de J. V. hebben te arbeiden, kan nu, naar het mij voorkomt, dan alleen worden behartigd, wanneer in de eerste plaats voortgegaan wordt met de organisatie, welke de J. V. van het begin af zichzelf hebben gegeven en in welke organisatie inzonderheid de Gereformeerde Jongelingsbond zijn meesterschap heeft getoond.

Die organisatie bestaat korteliks hierin, dat de J. V., uit den nood der tijden geboren, behoefte hadden aan aaneensluiting van jongelingen van ongeveer denzelfden leeftijd, opdat zij elkander zouden oefenen en bekwamen, elkander zouden voorgaan en zich elkander ten voorbeeld zouden stellen. Dat is de eerste invloed, de eerste vrucht, het eerste voordeel dat de J. V. telkens voor haar leden afwerpt en in zekeren zin niet kan worden overschat. Wanneer de jonge mannen op twaalf à dertienjarigen leeftijd zich met elkaar verbinden en trachten voort te zetten de ontwikkeling, die zij in geringe mate op de lagere school hebben verkregen, worden zij door allerlei banden, vooral van godsdienstigen en zedelijken aard aan elkander gebonden en wordt een gemeenschap geboren, die niet anders dan zegenrijk werken kan, en die nog voortwerkt wanneer straks die jongelingen als mannen moeten optreden in het midden van kerk, maatschappij en staat.

Een tweede punt, dat hierbij overweging verdient is, dat jongelingen, zóó aan elkaar verbonden, ook zorgen moeten, dat zij steeds zooveel mogelijk de gemeenschap moeten blijven onderhouden met huis, school en kerk. Ook hierover ware veel te zeggen.

Ik bepaal mij alleen tot het tweede punt: de verhouding tot de school.

Wat de school betreft, moeten de jongelingen op twaalf à dertienjarigen leeftijd, en ook later nog op zeventien à achttienjarigen leeftijd niet denken, dat de lagere school voor allen voldoende is

geweest, maar hebben zij te denken dat de ontwikkeling van het verstand, de vorming des harten en de sterking van den wil inderdaad na den Lagere Schóol-leeftijd moet worden voortgezet. Daarom is het mijn overtuiging, dat de J. V., meer dan tot dusver geschiedde, een bond moeten sluiten met de school en zoover maar eenigszins mogelijk is, de leden moeten leiden in de richting van herhalings-, teeken- en vakonderwijs enz., opdat op die manier iedere jongeling, overeenkomstig zijn aard en toekomstige bestemming zich zooveel mogelijk bekwame, en onder de zijnen als het ware den eersten rang ga innemen. Ik ben het niet eens met de J. V., die zelf dergelijke studieclubs organiseeren en zelf dergelijke „scholen” gaan oprichten. Ik wil geen critiek oefenen, ik zeg ook niet, dat sommige vereenigingen daarin niet goed hebben gehandeld, doch het is mijn overtuiging, dat deze taak niet op den weg van de J. V. ligt, maar dat zij zooveel mogelijk moeten profiteren van de gelegenheden, die in dit opzicht bestaan.

Alle jongelingen en J. V. zou ik daarom willen doordringen van het besef: Zorg, dat gij in den tegenwoordigen tijd van zessen klaar zijt, en dat gij *wordt en wezen moogt jongens van Jan de Witt*. (Applaus).

Een derde punt dat bij de organisatie even moet worden aangeroerd, is daarin gelegen, dat men niet uit de hoogte moet neerzien op Vereenigingen, die zich toeleggen op lichamelijke oefening. Ook hierover is mijn oordeel, dat het niet op den weg ligt van de J. V., allerminst op den weg van de Gereformeerde J. V., om clubs voor sport, voetbal en dergelijke te organiseeren. Maar wel is het de taak van de J. V. op G. G. bij de ontwikkeling van den geest ook die van het lichaam te behartigen. Niet alleen een gezonde ziel, maar ook een gezond lichaam hebben we noodig. En het is kenmerkend Gereformeerd, het lichaam niet te verwaarloozen.

Ook het lichaam werd door Christus met Zijn bloed gekocht, en is een tempel van den Heiligen Geest.

Daarom is het aan te raden, dat de jongelingen meer dan tot dusver zich hierop toeleggen, opdat ze niet alleen naar den geest maar ook naar het lichaam kunnen concurreeren met de jonge mannen der twintigste eeuw. (Applaus)

Na de toelichting van deze stelling kom ik tot de volgende, die nog belangrijker is, omdat zij inhoudt, dat de J. V. in de tweede plaats hare taak dan alleen zullen kunnen vervullen, wanneer er meer *orde*, gang en plan komt in de opvoeding, die de J. V. aan haar leden wil schenken.

In het boek, in 't begin genoemd, is — en ik hoop, dat ieder lezer dien indruk hebbe bekomen, — is sterk op den voorgrond gesteld, dat de J. V. een vormschool heetende, toch geen *school* is in den eigenlijken zin van het woord en dat het onderwijs, dat zij verstrekt en verstrekken kan, niet is het doel, dat zij beoogt, maar dat het is middel voor een andere, veel hooger liggende taak, n.l. de opvoeding in verstandelijken, godsdienstigen, zedelijken zin.

Welnu, indien dat het geval is, ligt het voor de hand en mag men het zich niet ontveinzen, dat het de roeping is der J. V., om bij de behartiging van de taak der opvoeding, onderwijs wel als middel in dienst te nemen, maar toch nooit uit het oog te verliezen, dat de taak der J. V. is van opvoedkundigen aard. Maar dan behoort zij ook, naar paedagogische eisch, orde, plan, gang, methode in hare werkzaamheden aan te brengen, gelijk dat immers voor elke opvoeding, zoowel voor 't kind als ook voor den jongen man, dringend noodig is.

Aan orde en methode heeft het nu, zonder dat ik daarvan de J. V. eenig verwijt maken zal (want niemand kan alles ineens en op eens) aan de behartiging van die orde en methode heeft het wel eenigermate ontbroken, en het heeft mij verblijd, dat er eenigen tijd geleden een commissie is benoemd, die over de methode dieper zou nadenken en naar ik meen, ook reeds tot zeker resultaat is gekomen.

Ik dweep evenmin als de Voorzitter van dezen Bond met het woord „methodiek” en ik wenschte, dat wij een meer bescheiden woord daarvoor gebruiken konden. Het wil toch niets anders zeggen, dan dat men de dingen in orde behandelt.

Zulk een orde, gang, plan is voor alles, wat wij doen, hetzij wij een preek maken voor den Zondag, of een of ander bedrijf uitoefenen in de week, is voor iederen mensch bij allen arbeid absoluut noodzakelijk.

De naam „methodiek” klinkt dus wel hoog, maar de zaak is van eenvoudigen aard, want zij houdt alleen in, dat er plan, gang, orde komen moet in elk vak dat beoefend wordt en in heel de werkzaamheid der J. V., al is het ook, dat de uitwerking en toepassing hiervan een probleem is, waaraan de J. V. wel bezig is, maar waarvan zij uit den aard der zaak niet hopen mag, dat het in enkele maanden of jaren tot een oplossing zal worden gebracht.

Ik bepaal mij dan ook, overeenkomstig het onderwerp van mijn rede, om iets te zeggen van de methode, in betrekking tot de beteekenis der J. V. voor het sociale leven, dus in verband met de sociale opvoeding, welke zij geven wil. Het komt mij voor, dat wanneer daarin maar eenige orde en regel wordt gebracht, de daarin opgesloten taak de krachten van de J. V. niet te boven gaat. Alles komt er maar op aan, dat er orde zij in het werk, dat er een leider is, een voorzitter of wie dan ook, die in het vak thuis is, en deze methode in toepassing weet te brengen.

Laat mij U dit dan mogen zeggen bij wijze van schets:

Ik reken den jongelingsleeftijd te beginnen na den knapenleeftijd op ongeveer zeventien à achttien-jarigen leeftijd. Ik stel mij voor, dat de J. V. dan vier à vijf jaar tot hare beschikking heeft en dat de jonge man op een-en-twintig à twee-en-twintig-jarigen leeftijd overgaat tot eene vakvereniging, patroonsvereniging of zulk eene welke in aansluiting is met zijn toekomstige bestemming. En wanneer dan in die vier jaar naar een bepaald plan wordt

gewerkt, kan bij dien arbeid bijv. deze schets worden gevolgd:

In het eerste jaar der J. V. (dus in het zeventiende tot achttiende jaar ongeveer) dient men zich bezig te houden met de studie der sociale beginselen. Die studie der sociale beginselen moet echter naar mijne meening niet behandeld worden aan de hand van abstracte ideeën, maar moet in verband gebracht worden met de bestudeering der Heilige Schrift, die ook een vak op de J. V. is.

Wanneer de H. S. niet van vers tot vers, maar in groote lijnen behandeld wordt, en zoo in verband wordt gebracht met de verschillende verhoudingen in de maatschappij, dan hebben wij in de Heilige Schrift gegevens in overvloed, die tot leidraad strekken kunnen. Ik herinner er aan, dat dadelijk op de eerste bladzijde van den Bijbel is vermeld, dat de mensch is geschapen, man en vrouw, naar het beeld Gods.

Dat zij verbonden zijn in het huwelijk en de eerste maatschappij in kiem hebben gevormd. Dat de zonde ontstaan is, en allerlei verstoring heeft aangebracht, maar dat wij niettemin op de derde, vierde bladzijde der Heilige Schrift lezen van een cultuur, die zich na den landbouw, welke reeds in het paradijs bestond, ontwikkeld heeft.

Dat voorts in de Mozaïsche wetgeving voor het volk Israëls getrokken zijn de groote lijnen en de beginselen aangegeven zijn voor de verhouding tusschen man en vrouw, ouders en kinderen, heer en dienstknecht, overheid en onderdaan. Ik zie verder, dat de profeten deze grondgedachten niet alleen hebben overgenomen, maar verder uitgewerkt en toegepast hebben op de toenmalige maatschappij en ik zie eindelijk, dat Jezus en de Apostelen, ofschoon hoegenaamd niet optredend als predikers van een nieuwe maatschappij, maar als predikers van het Evangelie, toch door dat Evangelie invloed hebben uitgeoefend op de maatschappelijke verhoudingen, inzonderheid op de vier groote, die ik zooeven heb genoemd, tusschen man en vrouw, ouders en kinderen, heer en dienstknecht, overheid en onderdaan.

Alle sociale vraagstukken, hoe ingewikkeld ze zijn mogen, zijn ten slotte tot deze vier te herleiden.

Wanneer zóó in het eerste jaar de studie der beginselen niet in het afgetrokkene, maar concreet, in verband met de historie en in nauwe aansluiting aan het vak Bijbelsche Geschiedenis behandeld is, kan men in het *tweede* jaar er zeer gereedelijk toe overgaan, om te zien, hoe de maatschappij zich bij de verschillende volken heeft ontwikkeld.

Dan zouden eerst de aandacht moeten trekken de afgedoolde volken na den torenbouw van Babel, die afgesneden van de centra der cultuur, tot barbaarschheid zijn vervallen en gewoonlijk den naam „natuurvolken” dragen.

En nu is het eigenaardig, dat bij die primitieve volken, zooals men ze ook wel noemt, van geen maatschappij in eigenlijken zin sprake is.

Er is een zekere band tusschen man en vrouw, tusschen ouders en kinderen, er is zeker overheidsgezag, maar van een zelfstandige eigen maatschappij is geen sprake. De maatschappij komt eerst op met de cultuur. De cultuur is immers de beoefening van landbouw, handel, nijverheid enz. Voor dezen arbeid komt er nu vanzelf behoefte aan knechts, aan ondergeschikten, aan arbeidskrachten.

Zoodra bij een primitief volk de cultuur ontwaakt, ontstaat datgene, wat wij noemen maatschappij. Dat wil zeggen, ontstaan er allerlei sociale verhoudingen. Onder deze treffen wij nu bij de oude volken inzonderheid aan het drukkende instituut der slavernij; en het is wenschelijk den oorsprong, het wezen, in zekeren zin de Goddelijke ordening (ik druk mij hierbij opzettelijk voorzichtig uit) van de slavernij in de toenmalige maatschappij na te gaan, om over Babylon en Assyrië, over Griekenland en Rome te komen tot den tijd waarin het Christendom intrad in de mede door de slavernij ontworpen maatschappij.

In het derde jaar moet volgen de aanwijzing van den invloed, dien het Christendom op de Grieksch-Romeinsche maatschappij heeft uitgeoefend, en van den weg, waarlangs deze maatschappij zich inzonderheid bij de Germaansche volken heeft ontwikkeld tot de feudale of hierarchische maatschappij, die in de middeleeuwen heerschende was en deze lange periode kenmerkt. Wanneer alzoo is het derde jaar aan de orde komt de kenschetsing van de maatschappij in de middeleeuwen, ziet men het merkwaardige verschijnsel, dat zich iedere eeuw herhaalt, dat de bewegingen op het gebied van de maatschappij onderling ten nauwste samenhangen en dat zij overal hetzelfde karakter dragen. De maatschappij, de staat, de kerk, het huisgezin waren in de middeleeuwen feudaal, hierarchisch ingericht en droegen allerwegen hetzelfde stempel van boven- en ondergeschiktheid. Daarna komt in het vierde jaar aan de orde de maatschappij sedert de Hervorming, waarover ik slechts deze korte opmerkingen maak, dat de zeventiende eeuw in heel haar karakter zich als het ware belichaamt in het Mercantilisme, de achttiende eeuw in het stelsel van het Physiocratie en de negentiende eeuw (niet in het socialisme, maar wel) in de socialiseering der maatschappij.

En zoo zouden we aan het einde geleidelijk komen in het vierde of desnoods in een vijfde jaar tot de sociale wetgeving, die in alle landen en ook in ons vaderland zulk eene groote plaats inneemt.

Ik weet, dat van verschillende zijden tegen het behandelen dezer sociale wetgeving bezwaar is gemaakt, mijn bedoeling is allermint, aan de jongelingen op de J.V. de verschillende, desbetreffende wetten voor te leggen en deze door hen te laten bestudeeren. Dat zou ver boven hun macht en kracht gaan, maar mijn bedoeling is alleen, om de jongelingen op een-en-twintig à twee-en-twintig jarigen leeftijd in te leiden tot den tegenwoordigen tijd en hen voor te bereiden voor het werk, dat op vak- en patroonsvereeningen hun wacht, zoodat aansluiting komt naar beneden met

de voorafgaande school en naar boven met vereenigingen van allerlei aard, waarin zij straks hebben op te treden.

Op deze wijze heb ik mij eenigszins rekenschap trachten te geven van de taak, waartoe de J.V. in betrekking tot het sociale leven geroepen is. Nu nog een enkel woord over de vierde stelling.

Deze bestaat nergens anders in, dan dat ik op behartiging van deze taak te meer aandring, omdat wij leven in een allerernstigsten tijd.

Wanneer de oorlog, die in 1914 uitbrak, slechts drie maanden had geduurd en zich beperkt had tot de volken, tusschen wie hij eerst werd verklaard, zou hij misschien, zonder diepe sporen na te laten, zijn voorbijgegaan.

Die oorlog heeft zich echter hierdoor gekenmerkt, dat hij zich verlengt van maand tot maand en zich uitbreidt tot schier alle volken der aarde, zoodat zelfs de neutrale volken, die zich onzijdig willen houden, moeite hebben hunne neutraliteit te bewaren. Wij moeten, ook in ons vaderland, op onze hoede zijn, om niet meegesleept te worden in den allesomvattenden en allesverdelgenden wereldkrijg.

Wanneer deze oorlog nu zoo lang duurt, en zich zoo uitbreidt, dat op het oogenblik reeds 1300 millioen menschen tegen 150 millioen den kamp hebben aangebonden, wanneer in rekening wordt gebracht dat die oorlog aan millioenen en nog eens millioenen van mannen het leven heeft gekost, dat de schuldenlast der natiën zich verzwart van dag tot dag, dat de arbeidskrachten in ontzettende mate zijn ingekrompen, dat de ledige plaatsen der mannen door duizenden en millioenen vrouwen zijn ingenomen, dan kan ieder berekenen, dat deze oorlog een spoor zal nalaten in de geschiedenis, zoo diep en zoo breed, dat daarvan geen tweede voorbeeld is aan te halen.

Ik zal mij niet aan profetieën wagen, want niemand weet, welke toestanden straks na den oorlog intreden. Maar dit durf ik toch wel verzekeren, dat, indien één ding noodig zal zijn, het dit zal wezen, dat er harder dan ooit te voren gewerkt zal moeten worden, om de geleden schade te herstellen, om weer goed te maken wat misdreven werd, om er financieel en economisch weer bovenop te komen, en om alle krachten van mannen en vrouwen gereed te maken voor de worsteling, die wij dan niet meer op de slagvelden, maar zonder twijfel op het gebied van economie en politiek zullen hebben te strijden. En daarom is er maar voor één vermaan in deze ure plaats tot de jongelingen van alle standen en van alle kringen der maatschappij: Beseft den ernst der tijden!

Maakt u gereed voor den arbeid, waartoe de toekomst U roepen zal. En verstaat inzonderheid als gereformeerde mannen de roeping, die in dezen op U rust. Dat is een vermaning, die U in den tegenwoordigen tijd misschien niet genoeg op het hart kan worden gebonden; want wanneer straks de vrede zal zijn aangebroken, dan zal van allen gevergd worden inspanning van alle krach-

ten naar lichaam en naar ziel. Dan zal het aankomen op een helder hoofd, een warm hart en een sterken wil, bovenal ook op een waar geloof en op standvastige belijdenis, waartoe inzonderheid de godsdienstig-zedelijke opvoeding een middel kan zijn. Maar vóór en boven alles hebben wij bij al deze dingen de hulpe noodig van Hem, Die gestorven is en opgewekt en van Wien wij op dezen dag gedenken, dat Hij is opgevaren ten hemel, gezeten is ter rechterhand Gods, en dat Hem en Hem alleen nu en tot in eeuwigheid gegeven is alle macht in hemel en op aarde.

Ik heb gezegd.

STELLINGEN.

1. Ofschoon de Jongelingsvereeniging in hare beteekenis voor het sociale leven niet mag worden overschat, heeft zij toch te dezen opzichte eene bescheidene, doch tevens gewichtige taak te vervullen.
2. Tot deze taak wordt zij geroepen, niet alleen door haar eigen karakter en doel, maar in niet mindere mate ook door de hendaagsche sociale toestanden en verhoudingen.
3. Tot vervulling van deze taak is in de eerste plaats noodig, dat zij in hare organisatie meer dan tot dusverre aansluiting zoeke bij de verschillende levenskringen, die in de tegenwoordige maatschappij de opvoeding der rijpere jeugd ter harte nemen en min of meer hetzelfde doel najagen.
4. In de tweede plaats dient zij in de sociale opvoeding meer orde en plan te brengen, en met de studie der beginselen ook die van de maatschappij in haar verleden en heden te verbinden.
5. Behartiging van deze taak wordt bovendien nog krachtig aangedrongen door de toestanden, die waarschijnlijk na en als gevolg van den wereldoorlog intreden zullen.

„Ons wenkt het beeld der Vaad'ren”.

Door Ds. J. L. Schouten.

Toen de uitnoodiging tot mij kwam, dezen Uwen Bondsdag met een opwekkend woord te besluiten, heb ik geen oogenblik geaarzeld haar aan te nemen, en dat om meer dan één reden. De Bond van Jongelingsvereeningen op Gereformeerden grondslag heeft de liefde van mijn hart, en dat ik in de dagen zijner jeugd, meê mocht deelnemen aan het pionierswerk, is mij nog altijd een oorzaak van dank en van vreugde.

Daarenboven zag ik reeds vooruit, dat de eigenlijke opwekking niet door mij behoefde gebracht te worden. Zij zou, zoo meende ik, reeds gebracht zijn door het woord, dat aan het mijne zou voorafgaan. En zonder mij nu te willen verhoovaardigen op het bezit van eenig divinatorisch talent, mag ik toch met vrijmoedigheid verklaren, dat ik mij ten deze niet heb vergist. De auteur van „De opvoeding der rijpere jeugd,” die door zijn geschreven woord zoovele nieuwe gezichtspunten voor U opende, heeft thans, door zijn gesproken woord, bezielend en bezielend als altijd, uwe harten in gloed gezet en in enthousiasme ontvonkt, voor een zeer gewichtig deel van den arbeid, die U wacht.

Het eenige wat mij had kunnen weerhouden hier op te treden, zou geweest zijn de gedachte, dat ik wellicht aan de gebrachte opwekking eenige schade zou kunnen berokkenen. Over dit bezwaar ben ik echter heengestapt, omdat ik stond in de overtuiging, dat het geen Methodistische opwekking zou zijn, die slechts even de wateren van het gevoelsleven in beroering brengt, maar een Calvinistische, die, omdat zij wortelen schiet in het hart, bestemd is om vruchten te dragen in het leven.

Door wat ik hier zag en hoorde in mijn overtuiging gesterkt, schik ik mij thans tot mijn taak.

Naar een onderwerp behoefde ik niet te zoeken, omdat het als het ware voor het grijpen lag.

Wij schrijven 1917. Het vierde eeuwfeest der Hervorming, dat dit jaar door heel de Protestantische Christenheid zal worden gevierd, biedt mij, ongezoekt, de stof voor het opwekkend woord, dat ik bij het scheiden van dezen Bondsdag, tot U doe uitgaan, en waarvan het mij aangenaam zou zijn zoo het tot U mocht ingaan.

Wij als geesteskinderen van *Calvijn*, willen niet in de achterste gelederen staan bij het gedenken van wat de Heere ons in *Luther* heeft geschonken, wiens optreden wereld-historische beteekenis ontving, en wiens reformatische actie, ook voor ons Vaderland, uitgangspunt werd van levensvernieuwing.

Gij weet, hoe hij op 31 October 1517 zijn 95 Stellingen aansloeg

aan de Slotkapel te Wittenberg. Gij zijt met mij van oordeel, dat het verbranden van den pauselijken bul met de decretaliën en het jus Canonicum, op 10 December 1520, waardoor hij officieel brak met de Roomsche hierarchie, waarmede hij officieus reeds gebroken had, een daad is geweest van veel grooter beteekenis en van veel verrekender strekking.

Gij zijt met mij van gevoelen, dat zijn belijdenis op den Rijksdag te Worms, 17 April 1521, toen hij daar stond, omgeven door de élite van den Staat en den adel der kerk, van beslissende beteekenis is geweest voor het werk der Reformatie. Als een held des geloofs, in de volle wapenrusting Gods, gestaald door het vuur van een diepgevoelde overtuiging, weerstond hij den Keizer en den Paus in het aangezicht, toen hij, zij het dan wellicht niet woordelijk, maar dan toch zakelijk, dit heroïeke woord sprak: „Hier sta ik, ik kan niet anders. God helpe mij!”

Maar het zou van een eng particularisme en van een laakbaar separatisme getuigen, indien wij weigerden, in dit jaar, met de andere kinderen der Reformatie, het vierde eeuwgetij der Hervorming te vieren enkel en alleen, omdat wij een ander moment dan 31 October 1517, van meer beslissende beteekenis achtten.

Neen, wij willen in dit jaar, met dank aan den Heere gedenken, hoe de man Gods, *Luther*, zij het dan ook schoorvoetend, zijne eerste schreden zette op het pad der Reformatie.

Maar al belijden wij het ook volmondig, dat de machtige stoot van *Luther* is uitgegaan, toch verhelen wij het geen oogenblik, dat de actie, die onder zijn leiding zoo heerlijk opbloede, in het Calvinisme zijn schoonste en edelste vrucht heeft gedragen. Wanneer de vraag wordt gesteld, wie het reformatorisch beginsel het diepst heeft ingedacht, het volledigst heeft uitgewerkt en het breedst heeft toegepast, dan aarzelen wij geen oogenblik met ons antwoord en reiken wij den palm der eere, niet aan den held van Wittenberg maar aan den man van Genève.

Dit klemt voor ons nog te meer, omdat niet *Luther* maar *Calvijn* op ons volk het stempel van zijn geest heeft gezet, en het zaad door dezen Hervormer gestrooid, op onze erve het diepst wortel heeft geschoten en het rijkst vrucht heeft gedragen.

Hierin bewonderen en aanbidden wij het voorzienig bestel onzes Gods over ons land en volk. De historie is voor ons maar geen ordelooze massa van feiten, geen onsamenhangende reeks van gebeurtenissen. Zij is ontplooiing van Gods raad, ontvouwing van Gods gedachten. Zijne voetstappen hooren wij er in ruischen, Zijn goedertieren wil over ons zien wij er in geopenbaard.

De geschriften van *Luther* werden reeds in 1518 op de markt te Antwerpen te koop aangeboden, en de Bijbelverklaring van *Luther* was de eerste, die in onze taal werd overgezet, en door het volk werd gelezen. En toch heeft het Lutheranisme de ziel onzer vaders niet kunnen grijpen, maar is het het Calvinisme geweest, dat hun harten in gloed zette.

Toen het omstreeks 1540 zijn voet op onzen vaderlandschen bodem zette, vond het terstond ingang, en na enkele jaren kon het zonder zelfverheffing, verklaren: „*Veni, vidi, vici*” „ik kwam, ik zag en ik overwon”.

De Nederlandsche Geloofsbelijdenis, in het jaar 1561 opgesteld, staat daar als een machtig historisch monument voor het kennen en belijden van de Gereformeerde beginselen door de bewoners van deze lage landen aan de zee.

Als gij mij vraagt, hoe het moet verklaard, dat onze vaderen in zulk een betrekkelijk korten tijd, met zulk een beslistheid, voor het Calvinisme partij kozen, dan is daarop mijn antwoord: omdat het hun bood een vast uitgangspunt, een betrouwbaren maatstaf en een bezielend doel.

Het koos zijn uitgangspunt in de besliste erkenning van de absolute souvereiniteit Gods. Het bezat zijn maatstaf van handelen in de onvoorwaardelijke onderwerping aan Gods Woord. Het stelde zijn doel in de eere en verheerlijking van Gods heiligen Naam.

Numeriek waren de Calvinisten verre in de minderheid — nog geen tiende deel van de bevolking — maar in vastheid van beginsel, in kloekheid van belijden, in beslistheid van optreden, in standvastigheid van geloof, waren zij van hun schouderen en opwaarts grooter dan al het volk.

Gods absolute souvereiniteit, dat was de grond, waarop ze stonden.

Gods onfeilbaar Woord, dat was het wapen waarmede zij streden.

De eere en de verheerlijking van Gods heiligen Naam, dat was het wit waarnaar zij jaagden.

En waar gij nu, als kinderen van die vaderen, op dezen landdag zijt bijeengekomen, daar weet ik niet beter te doen, dan in dit jubeljaar der Reformatie, deze trits voor Uwe oogen te doen schitteren en U toe te roepen, terwijl ik mij zelf bij U insluit: „Ons wenkt het beeld der Vaad'ren!”

Gij gaat terug naar huis en altaren, gesterkt in de lust en begeerte elkander te vormen en toe te rusten voor de levenstaak, die U wacht.

De goden dezer eeuw spannen al hun krachten in om de grondslagen, die in het cement van het bloed der martelaren, onder het gebouw van ons volksleven zijn gelegd, te ondermijnen. En waar nu in U schuilt het volk der toekomst en binnen enkele jaren uit uw midden de mannen zullen voortkomen, die vooraan moeten staan in Kerk, Staat en Maatschappij, om den strijd aan te binden tegen allen, die met klinkende leuzen achter kleurige banieren ons volk zoeken af te trekken van den levenden God, daar is het noodig, dat gij, als weltoegeruste en goedgeoefende strijders, met gescherpte wapenen aan het front komt, om in de vuurlinie plaats te nemen. Want dan alleen is er hope voor land en volk, als het Calvinisme gekend en beleden wordt, gelijk dat het geval was in de dagen onzer vaderen.

Dat Nederland toen een plaats der eere innam onder de volkeren

(de historie is daar om het te bewijzen, zelfs onze vijanden rechters zijnde) dat dankte het, onder den zegen des Heeren, aan het Calvinisme.

Maar daarom wilde ik U nu, als zonen van Calvinistischen huize, bij het heengaan aansporen tot een stoer en onverbroken arbeiden, door het woord uit uw Bondslid te doen opvlammen in uw hart, opdat het een vuur mocht worden in uw beenderen: „Ons wenkt het beeld der vaad'ren!”

Gij bewondert die heldenfiguren, die door hun ziele- en geestesadel, als sterren van de eerste grootte hebben geschitterd aan den kerkelijken hemel en aan het nationale firmament, in het glorie-tijdperk onzer geschiedenis.

Wat een warmte, vuur, gloed, bezieling, geestdrift en enthousiasme straalt daar uit al hun woorden en daden! Daar beginnen snaren in uw ziel te trillen, zoo dikwerf gij hun beeld u op het historieblad ziet geteekend. Onwillekeurig rijst dan uit uw hart over uwe lippen de begeerte:

Wij willen ook zoo wezen.
Hun zonen niet ontaard,
Wij, heden als voor dezen,
Den naam van Holland waard.

Welnu: „ons wenkt het beeld der vaad'ren”! „Ons”, zonen der Reformatie, geestes-kinderen van Calvijn, leden van den Bond van Jongelingsvereeningen op Gereformeerden grondslag. „Het beeld der vaad'ren” gelijk het ons door de hand van den Opersten Kunstenaar op het blad der historie staat geteekend.

Het „wenkt” ons en roept ons toe, dat daarin een drievoudig snoer van waarheden is, dat niet verbroken mag worden.

Gij weet welke die waarheden zijn!

1e. Dat gij U diep hebt te buigen voor de souvereiniteit Gods.

2e. Dat gij U onvoorwaardelijk hebt te onderwerpen aan Gods onfeilbaar Woord.

3e. Dat gij welbewust hebt te zoeken de verheerlijking van 's Heeren heiligen Naam.

Over elk van deze drie een enkel woord:

1e. De God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, de almachtige Schepper en Herschepper van hemel en aarde heeft het absolute zeggenschap over alle creatuur. Hij eischt van U, dat gij Zijn voorzienig bestel over U zult aanbidden. Gij zijt geboren op het terrein van Zijn koninkrijk en draagt Zijn merk- en veldteeken aan uwe voorhoofden. Gij hebt niet meer te kiezen, omdat Hij voor U gekozen heeft. Hij heeft U ingelijfd in Zijne slagorden, en gaf U een plaats onder de met bloed bespate banier van de aloude Gereformeerde belijdenis, die U door de vaders met sterrende hand werd overgereikt. Onder dat vaandel hebt gij te strijden voor de beginselen, die den toets der eeuwen hebben doorstaan. Rondom U weerklinkt de sirenenzang der Revolutie, en wordt door de groote massa geijverd voor de autonomie van

den mensch. Maar gij, geïnspireerd door de beginselen der Reformatie, gewenkt door het beeld der vaderen, hebt „trots eeuwgeest en algodendom,” U te buigen voor de absolute souvereiniteit Gods. Dan zal, wat der vaad'ren God verklaarde, en door der vaad'ren historie wordt bevestigd, ook in uw leven bewaarheid worden: „Die Mij eeren, zal Ik eeren.”

2e. Bij het licht der historie leert gij de eigenaardige plaats en roeping kennen, die de Heere ons kleine volk schonk. Gij woont op een bodem, ontwoekerd aan het geweld der baren, gedrenkt door het bloed der martelaren, en groot gemaakt door de wonderen van Gods hand. Gij zijt gesproten uit een geslacht van helden, die hun goed en hun bloed hebben opgeofferd voor de vrijheid van hun conscientie en voor de rechten van hun volk.

Weet gij wat U nu altijd treffen moet, als gij uw oog vestigt op het beeld der vaad'ren, gelijk U dat in de annalen der historie wordt geteekend? Dit, dat de vreeze des Heeren heel hun doen en laten doorgeurde en het Woord huns Gods regel en richtsnoer was voor hun denken en willen, spreken en handelen.

Gij keert huiswaarts, maar laat het zijn met de oprechte en vurige begeerte in het hart, om met de lampe des Woords in de hand, een onderzoek in te stellen naar de plaats waar, en de wijze waarop gij straks zult hebben deel te nemen aan de geestelijke worsteling en aan de worsteling der geesten op elk levensgebied.

De Kerk des Heeren heeft, in deze dagen van verwatering, behoefte aan jonge mannen, die eer van alle schepselen afzien en die varen laten, dan dat zij op deze heilige erve iets tegen Gods heiligen wil zouden doen.

De Staat heeft in deze dagen van beroering, behoefte aan kloeke burgers, die met het licht van het Woord Gods in de hand, de wacht betrekken bij de Christelijke grondslagen van ons volksleven en daarop voortbouwen naar den eisch van den tijd, waarin wij leven.

De Maatschappij heeft, in deze dagen van gisting, behoefte aan mannen van karakter, die niet alleen koers wijzen, maar ook koers houden naar het Woord des Heeren, aan mannen wier levensleuze het is: te wandelen in de vreeze van des Heeren Naam.

3e. Omdat de verheerlijking van Gods Naam voor onze vaad'ren was het einddoel aller dingen, traden zij niet alleen defensief maar ook offensief op. Van een religie tot de bidcel en de binnenkamer beperkt, wilden zij niet weten. Omdat zij doordrongen waren van de gedachte, dat alles naar Zijn wetten moest hooren, eischten zij alle krachten en gaven op voor den dienst des Heeren, voor de eere Zijns Naams.

Maar dan ook, gij huiswaarts gekeerd, onder den diepen indruk van de waarheid, dat gij elk talent en elke gave, door den Heere U verleend, hebt te ontwikkelen, omdat er straks van uw belijden en getuigen, op heel het breede veld van het leven, een reuke moge uitgaan voor de eere van Gods Naam.

Niet in het dweepen met de Fransche Revolutie, niet in het volgen van de Duitsche Philosophie, niet in het nabootsen van het Engelsche Methodisme, maar in het buigen voor Gods souvereiniteit, in het gehoorzamen aan Gods Woord, en in het zoeken van Gods eere, ligt voor de toekomst uw sterkte en uw kracht.

Dan zult gij, als volgelingen van *Calvijn*, elken tegenstander onder de oogen zien, met de geloofsbelijdenis van *Luther*: „Hier sta ik, ik kan niet anders. God helpe mij!”

Neen, de Reformatie, in de zestiende eeuw aangevangen, is nog niet voltooid. Met name dit jubeljaar moet ons tot een krachtig voortzetten van de reformatorische actie dringen. De grondlijnen van het Calvinisme moeten niet alleen opgezocht, maar ook doorgetrokken. Wij staan voor gansch andere toestanden, dan onze vaderen. Hun beeld wenkt ons met onverdroten ijver voort te bouwen op de nog niet ontworpen fundamenten.

Laat ons arbeiden zoolang het dag is, de nacht komt, waarin niemand werken kan! Wij beleven inderdaad ernstige tijden. In het rumoer der volkeren beluisteren wij het naderen van den opkomenden Anti-christ en van den wederkomenden Christus. Terwijl de donder van het geschut over de slagvelden van Europa rolt, dreunt de nagalm ons in de ooren: „Maranatha! Jezus komt!” Wij weten niet, wanneer Hij komt, maar als Hij komt, dan moet Hij ons wakende vinden, gelijk aan die dienstknechten, die op hun heer wachtten, de lendenen omgord, de kaarsen brandende.

Dewijl dan deze dingen alzoo zijn, hebt gij U te oefenen in het kennen en belijden van die beginselen, waaraan onze vaderen hun moed en hun kracht, hun trouw en hun toewijding, hun bezieling en volharding ontleenden, ook in die bange dagen, toen de moordschavotten werden opgericht en de brandstapels rookten.

„Ons wenkt het beeld der Vaad'ren!”

Vergeleken bij die reuzenfiguren zijt gij slechts dwergen, maar daar moet in U iets van diezelfde geestdrift tintelen, die hen in helden omschiep. Daar is verwantschap van geestelijk ideaal, en dat moet U tot gelijken strijd bezielen en mag U op gelijke zegen doen hopen.

Mannen broeders, gij wordt afgericht om naar het front te vertrekken, en als gij straks in de vuurlinie plaats neemt, strijdende voor diezelfde beginselen, kampende onder diezelfde banier, steunende op dienzelfden God, dan behoeft gij niet te vreezen, want dan zal Hij, die in de worsteling der eeuwen de hulpe der vaderen was, in den nood der tijden ook de hope hunner zonen niet beschamen!

„Zijn trouw rust zelf op 't late nageslacht,

„Dat zijn verbond niet trouweloos wil schenden

„Noch van Zijn wet afkeerig 'd ooren wenden,

„Maar die, naar eisch van Gods verbond, betracht!”

Het beeld der vaad'ren wenkt U!

De strijd der vaad'ren wacht U!

De God der vaad'ren roept U!

Bij alle andere legerscharen ligt de kracht van den veldheer in de troepen, maar bij de slagorden des levenden Gods is het juist omgekeerd. Hij kan zonder hen Zijn vijanden wel verslaan, maar zij kunnen zonder Hem zelfs niet één oogenblik staande blijven.

Vergeet daarom bij uw arbeiden het bidden niet!

Ons wenkt, ook in dezen zin, het beeld der vaad'ren. Zij lagen niet, met den dichter *Perk* voor het heelal knielend gebogen, of waren niet als *Kloos* zichzelf ten God in het diepst van hun gedachten.

Neen, zij bogen zich voor den God van hun betrouwen. In de binnenkamer op de knieën, zochten zij kracht, om in het strijdperk des levens te kunnen optreden met de belijdenis: „Onze hulpe is in den Naam des Heeren, die hemel en aarde gemaakt heeft.”

Het gebed was niet het ornament, dat het gebouw van hun leven sierde, maar het fundament, waarop al hun arbeiden en strijden rustte. Vandaar dat ootmoed hun kleed en bescheidenheid hun sieraad was.

En daarom knielen wij, bij het heengaan, neder aan de voetbank van Gods troon, met de bede:

„O, Gij, der Vaad'ren sterkte,
Gij zijt ook onze God;
Die oudtijds wond'ren werkte,
Die nog bestiert ons lot!
Bevestig ons den zegen,
Aan 't nakroost toegezeid;
Bewaar ons voor de wegen,
Waarop de zonde vleit.

En laat het nooit ontbreken
In Kerk en Burgerstaat
Aan mannen, die bij spreken
En doen, in woord en daad,
Zich kinderen betoonen
Van 't edel voorgeslacht;
Bij wie Gods gunst wil wonen,
Zijn liefde, trouw en macht!

